

“Ψωμί και τριαντάφυλλα” : απεργίες λιγότερο γνωστές από την Πρωτομαγιά του Σικάγο

της Έλενας Παπαγεωργίου

Η ιστορία της τάξης μας, της εργατικής τάξης είναι συνυφασμένη με την προσπάθεια της να διεκδικήσει ακόμη και με τη ζωή της καλύτερες συνθήκες ζωής και τελικά έναν καλύτερο κόσμο χωρίς εκμετάλλευση και βία. Η Πρωτομαγιά αποτελεί μέρα ορόσημο για την εργατική τάξη όλου του κόσμου αλλά υπάρχουν στην ιστορία πολλές απεργίες που έγιναν ανά τους αιώνες, αλλά είναι λιγότερο γνωστές. Εμείς θα σταθούμε σε τέσσερις από αυτές.

Απεργία του 1820 στη Σκωτία

Στις 16 Αυγούστου 1819, 60.000 εργάτες από τις πόλεις και τα χωριά του Μάντσεστερ διαδήλωσαν για να απαιτήσουν πολιτική εκπροσώπηση, αφού μέχρι τότε μόνο οι πλούσιοι γαιοκτήμονες μπορούσαν να ψηφίσουν. Η ειρηνική διαμαρτυρία τους βάφτηκε με αίμα όταν οι δικαστές του Μάντσεστερ διέταξαν μια ιδιωτική πολιτοφυλακή να επιτεθεί στο πλήθος. 18 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους και περισσότεροι από 650 τραυματίστηκαν. Το γεγονός αυτό, γνωστό ως “Peterloo massacre” οδήγησε τους ριζοσπάστες εργάτες να οργανωθούν περισσότερο για να διεκδικήσουν τα δίκαια αιτήματά τους.

Η πρώτη απεργία συνέβη την 1η Απριλίου του 1820 στη Σκωτία και ξεκίνησε, με αίτημα την ψήφο για όλους τους ενήλικες άνδρες και αλλαγή του κοινοβουλίου κάθε έτος. Οι προκηρύξεις που μοιράστηκαν έγραφαν: “Από την 1η Απριλίου σας ζητάμε να σταματήσετε και να μην ξαναπάτε στη δουλειά σας μέχρι τη νίκη. Να παλέψετε για τα δικαιώματά σας και κυρίως να διεκδικήσετε αυτό που διακρίνει έναν ελεύθερο άνθρωπο από ένα σκλάβο, δηλαδή τη συγκατάθεση στους νόμους.” Η ανταπόκριση ήταν εντυπωσιακή, αφού συμμετείχαν περίπου 60000 εργάτες. Η απεργία, η οποία κατά τόπους ήταν ένοπλη, έληξε στις 9 Απριλίου. Είχαν γίνει και προσπάθειες εξέγερσης σε διάφορα μέρη αλλά χωρίς επιτυχία. Κατέληξε σε εκτελέσεις, φυλακίσεις και 88 δίκες για υψηλή προδοσία. Οι ηγέτες James Wilson, John Baird και Andrew Hardie απαγχονίστηκαν. Τα τελευταία λόγια του

John Baird ήταν τα εξής: «Αυτό που έκανα, και με έφτασε σε αυτό το σημείο, ήταν για την αλήθεια και τη δικαιοσύνη».

Απεργία του 1842 στην Αγγλία

“Ο χαρτισμός, το πρώτο μαζικό πολιτικό επαναστατικό κόμμα κατά τον Λένιν απαιτούσε: δικαίωμα ψήφου για όλους τους άνδρες (οι γυναίκες ακόμα αποκλειόντουσαν), μυστική ψηφοφορία, εκλογικές περιφέρειες ανάλογες με τον πληθυσμό, την αφαίρεση των προϋποθέσεων για ιδιοκτησία για τους υποψήφιους, πληρωμή για τα μέλη του κοινοβουλίου (για να μπορούν οι φτωχοί να εκλέγονται) και ετήσιες κοινοβουλευτικές εκλογές.

Όπως το έθετε και ο Φρήντριχ Ένγκελς «αυτά τα έξι απλά σημεία όσο άκακα και να φαινόントυσαν ήταν αρκετά για να καταρρίψουν ολόκληρο το Αγγλικό σύστημα, μαζί με βασιλίσσες και λόρδους.»

Μετά την υποβολή της δεύτερης αίτησης των χαρτιστών στο Κοινοβούλιο τον Απρίλιο του 1842 και την απόρριψη της, ξεκίνησε γενική απεργία στα ανθρακωρυχεία του Staffordshire της Αγγλίας – η πρώτη φάση της, ενώ η δεύτερη φάση της ξεκίνησε από το Stalybridge – και σύντομα εξαπλώθηκε σε εργοστάσια, σε ελαιοτριβεία από το Yorkshire ως το Lancashire και σε ανθρακωρυχεία από το Dundee ως τη Νότια Ουαλία και την Κορνουάλη. Περίπου οι μισοί βιομηχανικοί εργάτες είχαν κατέβει σε αυτή απεργία – πάνω από 500.000 άνδρες, η οποία ονομάστηκε “Εξέγερση των Βυσμάτων” επειδή οι εργάτες αφαιρούσαν τα βύσματα από τις ατμομηχανές, με αποτέλεσμα να μην παράγεται πίεση και να μην μπορούν να λειτουργήσουν οι μηχανές. Ο Φρίντριχ Ένγκελς, παρατηρητής στο Λονδίνο τότε, έγραψε:

“αυτή η τάξη έχει γίνει η πιο ισχυρή τάξη στην Αγγλία, και αλλοίμονο στους πλούσιους Άγγλους όταν το συνειδητοποιήσει ... Ο Άγγλος προλετάριος μόλις τώρα συνειδητοποιεί τη δύναμή του και οι καρποί αυτής της συνειδητοποίησης είναι αυτά που συνέβησαν το περασμένο καλοκαίρι.”

Απεργία του 1888 στην Αγγλία

Το καλοκαίρι του 1888 στην Αγγλία μια δημοσιογράφος η Annie Besant έγραψε το άρθρο “Λευκή δουλεία στο Λονδίνο”, στο οποίο αναφερόταν στις συνθήκες εργασίας των εργατριών στη βιομηχανία σπίρτων Bryant & May. Σε αυτό ανέφερε τους χαμηλούς μισθούς τους, αλλά και τις χρηματικές ποινές που τους επέβαλαν για ασήμαντους λόγους, όπως για παράδειγμα για το γεγονός ότι δεν είχαν καθαρίσει τα παπούτσια τους πριν την είσοδο τους στο εργοστάσιο. Επίσης ανέφερε τις επιπτώσεις που είχε στην υγεία τους η χρήση λευκού φωσφόρου. Τους έπεφταν τα μαλλιά,

νεκρώνονταν τα οστά τους και πέθαιναν. Η εργοδοσία αντέδρασε υποχρεώνοντας τις εργάτριες να τους επιβάλει να υπογράψουν ένα χαρτί στο οποίο έλεγαν ότι όσα είχαν γραφτεί στο άρθρο ήταν ψευδή κι επειδή τρεις εργάτριες αρνήθηκαν να υπογράψουν τις απέλυσε. Τότε 1400 εργάτριες κατέβηκαν σε απεργία, με αποτέλεσμα, όχι μόνο τελικά να επαναπροσληφθούν οι απολυμένες εργάτριες, αλλά και να βελτιωθούν οι συνθήκες εργασίας και ο μισθός τους. Μακροπρόθεσμα καταργήθηκε και η χρήση λευκού φωσφόρου.

Απεργία του 1891 στη Γαλλία

Την 1η Μάη του 1891, στα πλαίσια της απόφασης της διεθνούς να αποτελέσει η πρωτομαγιά μέρα διεκδίκησης για τους εργάτες όλου του κόσμου, οι γάλλοι εργάτ(ρι)ες στις 37 κλωστοϋφαντουργίες στο Fourmies αποφάσισαν να απεργήσουν ενώ ο δήμαρχος Ογκιστ Μπερνιέ και ο πρόεδρος της Ένωσης των Βιομηχάνων, Σαρλ Μπελέν, είχαν οργανώσει εκ των προτέρων μια στρατιωτική επιχείρηση εναντίον των πιθανών απεργών. Το πρωί, λοιπόν, της πρωτομαγιάς, όταν οι εργάτες συγκεντρώθηκαν έξω από το εργοστάσιο, για να πείσουν τους συναδέλφους να απεργήσουν, ξεκίνησαν οι πρώτες συλλήψεις. Έτσι το σύνθημα " απαιτούμε οκτώ ώρες εργασίας " αντικαταστάθηκε από το "απαιτούμε τα αδέρφια μας", με αποτέλεσμα αντιπροσωπείες από τα εργοστάσια της περιοχής να πάνε στο δημαρχείο για να διεκδικήσουν την απελευθέρωση των εργατ(ρι)ών. Η υπόσχεση που τους δόθηκε ήταν ότι θα τους απελευθέρωναν το απόγευμα. Όμως τότε, αντί να τους απελευθερώσουν, ο στρατός άνοιξε πυρ εναντίον όσων είχαν συγκεντρωθεί πάλι έξω από το δημαρχείο. Το αποτέλεσμα ήταν εννιά νεκροί και πάρα πολλοί τραυματίες. Οι νεκροί ήταν οι εξής:

Οι νεκροί ήταν οι εξής:

Maria Blondeau, 18 ετών

Louise Hublet, 20 ετών

Ernestine Diot, 17 ετών

Félicie Tonnelier, 16 ετών

Kléber Giloteaux, 19 ετών

Charles Leroy, 20 ετών

Émile Ségaux, 30 ετών

Gustave Pestiaux, 14 ετών

Émile Cornaille, 11 ετών

Εννέα τραυματίες συνελήφθησαν. Θα καταδικαστούν από δύο έως τέσσερις μήνες για παρακώλυση της ελευθερίας στην εργασία, βία

και εξέγερση. Τρεις μέρες αργότερα 30.000 κόκκινες σημαίες θα ανεμίζουν σε εργοστάσια, ορυχεία, εργαστήρια και καταστήματα, συνοδεύοντας τους εννέα μάρτυρες στην τελευταία τους κατοικία. Στις 8 Μάη, ο σοσιαλιστής- εκείνη την εποχή – βουλευτής Georges Clemenceau, αποδίδει φόρο τιμής στα θύματα του Fourmies. Αλλά η «ταξική δικαιοσύνη» δεν τελειώνει εκεί. Στις 5 Ιουλίου, καταδικάζονται δύο στελέχη του POF (Γαλλικό Εργατικό Κόμμα): ο Hippolyte Culine, επικεφαλής του POF της περιοχής του Fourmies, σε έξι χρόνια φυλάκισης και ο Paul Lafargue, ο γαμπρός του Marx, ηγέτη του POF, σε ένα χρόνο φυλακή.

Σήμερα ο αγώνας για το 8ωρο, της πρώτης Πρωτομαγιάς του Σικάγο, είναι πιο επίκαιρος από ποτέ. Δικό μας καθήκον είναι η ανατροπή των σχεδίων της ΝΔ για επαναφορά του 10ωρου και κατάργηση στην πράξη των σωματείων και του δικαιώματος της απεργίας. Μια πρώτη απάντηση θα δοθεί στην απεργία στις 6 Μάη.